

BILAG 6

1. november 2019

Sagsnummer
2019-0236573

Dokumentnummer
2019-0236573-9

Bilaget indeholder forvaltningens vurdering af lokaludvalgenes hovedpointer.

Derudover er udvalgte spørgsmål fra lokaludvalgene og forvaltningens svar vedlagt sammen med en samlet liste over henvendelser fra borgere og organisationer frem til september 2019.

Lokaludvalgenes hovedpointer og forvaltningens vurdering heraf:

Nørrebro Lokaludvalg

1. "På det grundlag beder lokaludvalgene om, at arbejdet med skybrudsprojektet for Sankt Jørgens Sø indstilles, og at man i stedet undersøger, hvordan lokale løsninger kan håndtere skybrudsvand."
2. "Lokaludvalgene, Frederiksberg Kommune og Miljøpunkt Nørrebro vurderer, at Bispeengen har potentiale til at løse en stor del af opgaven."

Forvaltningens vurdering:

1. *Forvaltningen vurderer på baggrund af det hidtidige arbejde at der ikke kan findes tilstrækkelig lokal forsinkelseskapacitet i vandoplande til at overflødiggøre Skt. Jørgens sø-projektets tiltænkte forsinkelse. Forvaltningen svarer med Forundersøgelsen på det politiske opdrag, som forvaltningen blev givet med beslutningen 26. maj 2016 og vurderer, at der nu er behov for en principiel politisk beslutning for projektets videre udvikling. Herigennem kan fremdriften og kvalificeringen af det valgte hovedscenarie og alternativ fortsætte med henblik på at skybrudssikre vandoplandet.*

Byens Fysik
Klimatilpasning Vest
Islands Brygge 37
Postboks 339
2300 København S

EAN-nummer
5798009809452

www.kk.dk/institution/center-klimatilpasning

2. Teknik- og Miljøforvaltningen er enige i at tilbageholdelse af betydelige mængder vand ved en omdannelse af Bispeengbuen vil aflaste nedstrømsprojekter i vandoplandet. Det er samtidig forvaltningens vurdering, at de vandmængder, der kan tilbageholdes ved en omdannelse af Bispeengbuen, ikke kan erstatte behovet for at forsinke eller lede større mængder vand videre til havnen ved Sankt Jørgens Sø.

Indre By Lokaludvalg

1. " Af de fire scenarier vi kender nu, er det det 4. scenarium - en tunnel direkte til havnen - der er det mest acceptable, også økonomisk. Tunnel-løsningen koster 390 mio. kr. hvoraf de 380 mio. kr. er takstfinansierede. Det vil sige, at det kun er de sidste 10 mio. kr., der skal betales over skatterne, og denne udgift er to kommuner fælles om.

At det 4. scenarium er det mest acceptable og det, som Indre By Lokaludvalg vil pege på, betyder ikke, at vi ikke kunne tænke os noget mere, fordi et teknisk anlæg der fylder 400 m² i søen, ikke kan kaldes en byrumforbedring. Det er et indgreb i den fredede sø.

Vi vil derfor anbefale, at man undersøger, i hvilket omfang dette tekniske anlæg kan være en underjordisk løsning, eller alternativt placeres på landjorden og maskeres med beplantning. Hvis der skal være en bygning og skakt i Sankt Jørgens Sø, skal byggeriet udformes, så det bliver en berigelse for området."

2. "Det vand, der skal håndteres i og/eller ved Sankt Jørgens Sø, kommer fra Bispeengen, og derfor bliver en udvikling af Bispeengområdet relevant, også når vi taler Sankt Jørgens Sø.

Indre By Lokaludvalg vil foreslå, at man springer på vognen og benytter dette historiske øjeblik, hvor der aldrig tidligere har været så betydelig offentlig og politisk bevågenhed på miljø og klima, til at formulere et borgerinddragende byudviklingsprojekt, der spænder over flere politikområder og derfor også kan finansieres med økonomiske midler fra flere politikområder:

Det tekniske projekt om håndtering af regnvand og trafik, genskabelse af Bispeengen og åbning af Ladegårdså til Peblingesø kan kombineres med:

- en definering af flere byggeretter med deraf følgende indkomster i form af grundskyld.
- en beskæftigelsesindsats rette mod projektets lokalområder.
- en sundhedsindsats rettet mod projektets lokalområder.

Med inspiration fra fx områdefornyelserne kan man sikkert koble flere lokale indsatser på et sådant borgerinddragende byudviklingsprojekt.

Forvaltningens vurdering:

1. Forvaltningen henviser til, at de skattefinansierede bidrag i både scenarie 3 og 4 er anslået til samme størrelsesorden (5-10 mio. kr.). Den anslåede takstfinansierede økonomi i projekterne inklusive risikotillæg er henholdsvis 210 mio. kr. i scenarie 3 og 500 mio. kr. i scenarie 4. Takstøkonomien finansieres via spildevandstaksten, og dermed af forbrugerne i København.

Forvaltningen vil i den kommende fase ved hjælp af en ekstern rådgiver, undersøge og vurdere omkostning og gevinster ved fx at nedgrave skakten i scenarie 4. Forvaltningen er enig i at etablering af evt. teknik-huse i alle scenarier skal etableres med størst mulig kvalitet og respekt for det eksisterende steds kvaliteter.

2. Forvaltningen vurderer, at en omdannelse af Bisperengbuen kan aflaste nedstrøms projekter i vandoplandet inkl. Sankt Jørgens Sø, og dermed påvirke de endelige vandmængder i projektet. Forvaltningen vurderer desuden, at en evt. åbning af Ladegårdså til Peblinge Sø, ikke kan blive en erstatning for søen ift. forsinkelseskapacitet. Ladegårdså kan sandsynligvis erstatte dele af VEL 46 (VEL er en forkortelse af Vesterbro og Lådegårds Å med henvisning til Vandoplandets navn) fra Bisperengbuen til Ågadeparken. Skal åen erstatte mere af VEL 46 kan det kun ske via omfattende omdannelse af terrænet og byrummet. Ift. VEL 47 og det sidste stykke frem mod søerne, er det forvaltningens vurdering, at en åben å ikke vil kunne indrettes med den fornødne kapacitet, uden en væsentlig minimering af trafikkapaciteten i Åboulevarden. Derudover vil det være nødvendigt at pumpe Skybrudsvand op i den åbne å, da Åboulevarden på det nederste stykke er placeret på en højderyg.

Vesterbro Lokaludvalg

1. "Vesterbro Lokaludvalg vægter rekreative muligheder, men også økonomi ift. skybrudsløsninger, der berører Sct. Jørgens sø. Derfor vil Vesterbro Lokaludvalg pege på løsning 3 som den bedste. Vesterbro Lokaludvalg skal ikke undlade at gøre opmærksom på, at en ganske stor del af skybrudsløsninger væltes over på forbrugerne via taksterne, så også økonomiske overvejelser bør prioriteres."

Forvaltningens vurdering:

1. Det er korrekt, at den fornødne vandhåndtering som skal ske for, at klimatilpasse København, betales af forbrugeren. Forvaltningen vurderer på baggrund af Spildevandsplanen 2018, at prisstigningen per kubikmeter vand vil ske løbende fra ca. 20 kr. til ca. 24 kr. hen over planperioden (10 år).

29. oktober 2019

Sagsnummer
2019-0292779

Dokumentnummer
2019-0292779-1

Skybrudsprojekt i Skt. Jørgens Sø

Nørrebro Lokaludvalg henviser til den henvendelse, som Indre By og Nørrebro Lokaludvalg har sendt, d. 3. januar, om skybrudsprojekt i Skt. Jørgens Sø.

Venlig hilsen
Mogens Petersen
Formand for Nørrebro Lokaludvalg

Sekretariatet for Nørrebro
Lokaludvalg
Nørrebrogade 208
2200 København N

EAN-nummer
5798009800275

Teknik- og Miljøudvalget

Teknik- og Miljøforvaltningen hørte i september 2018 Indre By Lokaludvalg og Nørrebro Lokaludvalg om et udkast til forundersøgelse om skybrudsprojektet for Sankt Jørgens Sø og Søpark. Tanken er, at skybrudsprojektet skal håndtere skybrudsvand fra Bispeengbuen samt dele af Frederiksberg og Nørrebro.

Lokaludvalgene støtter, at der udarbejdes og gennemføres skybrudsprojekter i Københavns Kommune, så oversvømmelser i forbindelse med skybrud undgås. Imidlertid er de scenarier for skybrudsprojektet for Sankt Jørgens Sø, vi har set, for gennemgribende, set i forhold til at alle andre muligheder ikke er undersøgt. Uanset hvilket scenarie, man vælger, vil det ændre det attraktive byrums udtryk og anvendelse væsentligt.

Indre By Lokaludvalg mener, at skybrudsprojektet er et udtryk for en mangel på respekt for såvel fredningen af Sankt Jørgens Sø som søens og de øvrige Indre Søers kulturhistorie. Indre By Lokaludvalg synes ikke, at konsekvenserne af projektet står mål med, at det skal løse en 100 års-hændelse.

Indre By Lokaludvalg og Nørrebro Lokaludvalg forstår på Teknik- og Miljøforvaltningens "Klimatilpasningsredegørelse 2018", at arbejdet med skybrudsprojekterne i Københavns Kommune har været vanskeligt, og at det stadigvæk er meget usikkert hvor meget volumen, der er brug for i de enkelte vandoplande samt i de enkelte projekter og projektpakker, der skal til at håndtere skybrudsvand. Vi forstår også, at der er stor usikkerhed med hensyn til, om der vil blive givet tilladelse til udledning af kraftig regn til Søerne

På det grundlag beder lokaludvalgene om, at arbejdet med skybrudsprojektet for Sankt Jørgens Sø indstilles, og at man i stedet undersøger, hvordan lokale løsninger kan håndtere skybrudsvand. Man bør også undersøge, hvordan skybrudsvandet kan fordeles til alle De Indre Søer.

Lokaludvalgene, Frederiksberg Kommune og Miljøpunkt Nørrebro vurderer, at Bispeengen har potentiale til at løse en stor del af opgaven.

3. januar 2019
J.nr. 2018-0325096

Vi henviser desuden til Teknik- og Miljøforvaltningens svar til Indre By Lokaludvalg (vedlagt), hvor det fremgår, at skybrudsvand fra Bispebjerg, Ydre Nørrebro og Nørrebro kan ledes i Ladegårdsåen, selv om der kan være tekniske og økonomiske vanskeligheder ved det. Det fremgår også, at man hverken har undersøgt, om Ladegårdsåen kan fungere som forsinkelsesbassin eller om der er tilstrækkeligt vandgennemstrømning ved Fredens Bro til, at skybrudsvand fra Ladegårdsåen kan ledes i Peblinge Sø og Sortedams Sø til Inderhavnen.

Indre By Lokaludvalg har tidligere inviteret jer til et borgermøde om indstillingen om forundersøgelsen vedr. skybrudsprojektet for Sankt Jørgens Sø og Søpark, som Teknik- og Miljøforvaltningen er ved at udarbejde. I får invitationen, så snart indstillingen er offentliggjort.

Derudover vil vi gerne invitere jer og Teknik- og Miljøforvaltningen til et borgermøde senere i år om alternativer til skybrudsprojektet for Sankt Jørgens Sø. Det er lokaludvalgenes oplevelse, at borgerne er engagerede omkring skybrudsløsninger, hvorfor det formodes, at de gerne vil deltage i en borgerdialog og byde ind med forslag og ideer, der kan betyde, at Sankt Jørgens Sø ikke bliver en del af et skybrudsprojekt.

Venlig hilsen

Bent Lohmann,
formand for
Indre By Lokaludvalg

Mogens Petersen,
formand for
Nørrebro Lokaludvalg

30. august 2018

Sagsnr.
2018-0227381

Dokumentnr.
2018-0227381-4

Sagsbehandler
Rikke Rahbek Jensen

Svar på spørgsmål fra Indre By Lokaludvalg om skybrudsprojekt Sankt Jørgens Sø

Nedenfor ses forvaltningens svar på de spørgsmål, som Indre By Lokaludvalg har oplyst i henvendelse fra 23. august 2018 til forvaltningen vedrørende Skybrudsprojektet Sankt Jørgens Sø.

Kan der gennemføres et skybrudsprojekt med samme virkning, uden at ændre på vandstanden i Sankt Jørgens Sø?

Ja, det vil være muligt at gennemføre projektet som en underjordisk tunnel eller et bassinprojekt.

Vil andre overfladeløsninger kunne erstatte skybrudsprojektet for Sankt Jørgens Sø, fx gennem en bedre udnyttelse af den gamle voldgrav i Ørstedsparken, Østre Anlæg, Botanisk Have, Peblingesøen, Sortedam Sø og/eller Kastellet?

Nej. Der er 300 projekter i skybrudsplanen, som alle skal realiseres for at leve op til målsætningen om at sikre byen mod en 100 års hændelse, dvs. en hændelse, der statistisk set sker én gang på 100 år.

På hvilken måde kan Åben Ladegårdsåen projektet rent teknisk indgå i projektet?

Rent teknisk kan de 2 projekter godt kædes sammen, da de ligger hydraulisk i forlængelse af hinanden. Forvaltningen har dog valgt ikke at gå videre med åbning af Ladegårds Å som skybrudsprojektet, da en forundersøgelse fra 2016 viste, at der er en række tekniske og økonomiske vanskeligheder ved åbning af Ladegårds Å.

Når det drejer sig om skybrudsvand fra især Nørrebro, hvad er så årsagen til, at problemet alene søges løst ved indgreb i Sankt Jørgens Sø? Det har hidtil været god tone, at man ikke eksporterer problemer fra én bydel til en anden bydel, men søger problemerne løst, der hvor de er.

København er præget af tæt bebyggelse, der gør det svært at finde egnede områder til at opbevare store vandmængder på overfladen. Der er 300 projekter i skybrudsplanen fordelt over hele byen. Heriblandt kan nævnes Korsgade og Hans Tavsens Park eller Tagensvej, hvor der skal være skybrudsvej og forsinkelse af vandet. Disse projekter

Center for Klimatilpasning

Islands Brygge 37
Postboks 339
2300 København S

EAN nummer
5798009809452

medvirker til at tilbageholde og forsinke vandet lokalt. Sankt Jørgens Sø ligger lavt og i et knudepunkt for vandstrømmene, hvorfor der skal håndteres store mængder vand i området.

Hvordan vil man efter et skybrud genoprette hygiejne og renhed i Sankt Jørgens Sø? – et skybrud vil jo ikke indeholde rent vand.

Projektet skal have en række miljøtilladelser, der indeholder vilkår i forhold til hygiejne og renhed. Miljømyndigheden vil tage stilling hertil, når projektet bliver mere konkret. Vi kan derfor ikke besvare spørgsmålet p.t.

At Teknik- og Miljøforvaltningen får stillet en bunden opgave, der udelukkende omfatter overfladeløsninger vedr. Sankt Jørgens Sø indikerer, at man har yderligere planer for søen end blot skybrudssikring - sådan som vi tidligere har set illustreret. Hvad forestiller kommunen sig, at søen og søparken skal anvendes til?

Lige nu afdækker vi de rumlige ændringer, som gennemførelse af de 3 udarbejdede scenarier vil betyde for området. Desuden spørger vi borgere og brugere af søen, hvad de foretrækker, og vi noterer deres svar og kommentarer. Lokaludvalgene får de tekniske afsnit tilsendt, som aftalt, og kan behandle dem på et lokaludvalgsmøde. Svar og kommentarer vil blive indarbejdet i indstillingen, som skal forelægges TMU. Vælger TMU at gå videre med ét af de 3 scenarier, vil projektet bevæge sig ind i en fase, hvor der bl.a. skal tages stilling til områdets kommende udtryk og anvendelse. I den forbindelse vil der igen blive tilrettelagt en inddragelsesproces.

Lokaludvalget ser den hidtidige proces som en styret høringsproces. Kommunen tør ikke åbne for, at borgerne og Indre By Lokaludvalg kommer til orde. Vi ønsker kommunens bemærkninger til dette.

Vi ser ikke den hidtidige proces som en høringsproces men som en inddragelsesproces.

Vi har meget tidligt i januar vist jer de allerførste udkast til tanker om og rammer for forundersøgelsen og projektet. Derefter har vi arbejdet på at udfylde rammerne med tekniske beskrivelser og neutrale illustrationer, der viser, hvordan området ændrer sig ved etablering af de 3 scenarier. Igen på mødet i juni med Nørrebro, Vesterbro og Indre Bys Lokaludvalg, viste vi jer status for projektet. Materialet fra mødet blev efterfølgende udsendt til alle 3 lokaludvalg. Fordelen ved tidlig inddragelse er, at få jeres første tanker med videre i projektet. Ulempen er, at der ikke er så meget at vise. Det er en arbejdsproces, hvor de tekniske notater skal omsættes til lettere forståelige dokumenter. Primo september forventer vi at fremsende udkast til de aftalte beskrivende

dele af projektet, så de kan blive behandlet på Indre By Lokaludvalgs udvalgs møde i september.

De 2 afholdte møder med lokaludvalgene har været tænkt som informations- og dialogmøder. Udover at informere om forundersøgelsen og projektet, har vi bl.a. bedt om og fået lokaludvalgenes input til inddragelse af borgere og lokaludvalg.

Der har været forsinkelser på projekt materialet, hvilket vi har orienteret jer om. Vi har måtte afslå jeres invitation til det første borgermøde, som I arrangerede, da vi ikke var langt nok med de tekniske beskrivelser og illustrationer, til at vi kunne starte en offentlig debat. Men vi har sørget for at tilrettelægge processen, så I kan blive hørt og behandle sagen på jeres udvalgs møder og jeres svar kan indarbejdes i indstillingen til TMU.

Vi har netop gennemført en borgerinddragelsesproces. Vi har i 3 uger (uge 33-35) haft et kontor ved Sankt Jørgens Sø. Kontorets medarbejdere talte med interesserede borgere, informerede om projektet og spurgte til holdninger og ønsker. Kontoret var åbent tirsdage og torsdage kl. 10-14, onsdage og fredage kl. 14-18. Weekenden i uge 32 holdte kontoret desuden åbent kl. 10-14. Vi har desuden arrangeret en søvandring og et åbent hus-arrangement. Vi har i forbindelse med vores møde i juni både mundtligt og skriftligt inviteret jer til at deltage i disse arrangementer, f.eks. ved at have en stand sammen med vores. På jeres opfordring har vi i uge 32 og 33 annonceret i lokalaviserne for Nørrebro, Vesterbro og Indre By samt Frederiksberg. Herudover har vi i uge 32 husstandsomdelt invitationer til søens nærmeste naboer.

Vi beder om gode begrundelser for at arbejde med omkostningstunge løsninger som scenarie 1 og 2, udover at undgå de ved scenarie 3 nødvendige pumpestationer. Vi taler trods alt om sikring mod 100 årshændelser.

Forundersøgelsen er en udredning og screening af bl.a. de tekniske og økonomiske forudsætninger for et projekt på overfladen, som den politiske bestilling beskriver. Projektet var fra start estimeret til at koste ca. 73 mio. kr. Vi har indledningsvist kigget på alle de overflademuligheder, der teknisk var mulige, og indsnævret dem til 3 overordnede scenariemuligheder, der udgør yderpunkterne for, hvad der kan lade sig gøre. Vi har fundet ud af, hvilke muligheder der er for at løse skybrudsproblematikken på overfladen i området, og vi har nu prissat disse – med den begrænsning, at vi ikke kender dybden af alle udfordringer, eller hvad overfladeløsningen specifikt skal indeholde. Overslagene er derfor stadig behæftet med stor usikkerhed.

Det er bl.a. vores opgave at prissætte de mulige løsninger, og derved give politikerne et oplyst beslutningsgrundlag.

Endelig ønsker vi oplysning om omkostningerne ved:

- *en rørløsning til Inderhavnen*
- *underjordiske bassiner eller bassiner under Søerne, som kan håndtere de forventede vandmængder.*

Det er forvaltningens opdrag at lave en forundersøgelse af overfladeløsninger – ikke af traditionelle spildevandstekniske løsninger, som rør og underjordiske bassiner. Den opgave ligger hos forsyningsselskaberne, hvorfor har vi ikke prissat rørløsningen nøjere. I klimatilpasningsprojekter på overfladen, er det i spildevandslovgivningen fastsat, at forsyningsselskaber ikke må finansiere projekter, der er dyrere end et traditionelt projekt – f.eks. et bassin, der kan løse samme skybrudssituation. Projektet, der er blevet estimeret som det traditionelle projekt, er et bassin eller et rør under søerne. Røret skal sammenkoble rørføringen i Åboulevarden, der leder vand til søområdet, med rørføringen under Gasværksvej, der leder vandet videre til Kalvebod/Sydhavnen. Denne løsning er dyrere end det dyreste af de 3 scenarier. Løsningen er p.t. vurderet til at koste mere end 600 mio. kr. Der regnes dog stadig på denne pris.

Teknik- og Miljøforvaltningen

Teknik- og Miljøforvaltningen har bedt Indre By Lokaludvalg om et høringssvar vedr. 4. scenarium for skybrudsprojektet for Sankt Jørgens Sø, som kan indgå i grundlaget for Teknik- og Miljøudvalgets beslutninger om projektet.

Udgangspunktet for Indre By Lokaludvalgs høringssvar er Teknik- og Miljøforvaltningen og Frederiksberg Kommunes mundtlige gennemgang for lokaludvalget den 16. september 2019 af skybrudsprojektet for Sankt Jørgens Sø, 4. scenarium.

Lokaludvalget har ikke kunnet gennemgå scenariet i detaljer, fordi vi ikke har set forundersøgelsen og heller ikke har modtaget den powerpoint-præsentation, som blev vist på mødet.

De positive bemærkninger

1. Først vil vi gerne sige tak for overhovedet at få gennemgået projektet.
2. Vi vil også gerne udtrykke vores påskønnelse af, at man har udarbejdet et udkast for en underjordisk løsning, sådan som vi har ønsket det. Tak for det.
3. Det er også glædeligt, at forvaltningen anerkender, at man er inde og røre ved et Københavns allermost skattede bymiljøer.
4. Endelig udtalte forvaltningen at, af de tre først ventilerede projekter, var i hvert fald de to så indgribende, at man næppe kunne få lov at lave så betydelige ændringer i fredning af søen. Det er værdifuldt at forvaltningen er bevidste om, at søen er fredet.

11. oktober 2019
J.nr. 2019-0267641

Øvrige bemærkninger:

1. Af de fire scenarier vi kender nu, er det det 4. scenarium – en tunnel direkte til havnen - der er det mest acceptable, også økonomisk. Tunnelløsningen koster 390 mio. kr. hvoraf de 380 mio. kr. er takstfinansierede. Det vil sige, at det kun er de sidste 10 mio. kr., der skal betales over skatterne, og denne udgift er to kommuner fælles om.

At det 4. scenarium er det mest acceptable og det, som Indre By Lokaludvalg vil pege på, betyder ikke, at vi ikke kunne tænke os noget mere, fordi et teknisk anlæg der fylder 400 m² i søen, ikke kan kaldes en byrumforbedring. Det er et indgreb i den fredede sø.

Vi vil derfor anbefale, at man undersøger, i hvilket omfang dette tekniske anlæg kan være en underjordisk løsning, eller alternativt placeres på landjorden og maskeres med beplantning.

Hvis der skal være en bygning og skakt i Sankt Jørgens Sø, skal byggeriet udformes, så det bliver en berigelse for området.

2. Det vand, der skal håndteres i og/eller ved Sankt Jørgens Sø, kommer fra Bispeengen, og derfor bliver en udvikling af Bispeengområdet relevant, også når vi taler Sankt Jørgens Sø.

Indre By Lokaludvalg vil foreslå, at man springer på vognen og benytter dette historiske øjeblik, hvor der aldrig tidligere har været så betydelig offentlig og politisk bevågenhed på miljø og klima, til at formulere et borgerinddragende byudviklingsprojekt, der spænder over flere politikområder og derfor også kan finansieres med økonomiske midler fra flere politikområder:

Det tekniske projekt om håndtering af regnvand og trafik, genskabelse af Bispeengen og åbning af Ladegårdså til Peblingsø kan kombineres med

- en definering af flere byggeretter med deraf følgende indkomster i form af grundskyld.
- en beskæftigelsesindsats rette mod projektets lokalområder.

- en sundhedsindsats rettet mod projektets lokalområder.

Med inspiration fra fx områdefornyelserne kan man sikkert koble flere lokale indsatser på et sådant borgerinddragende byudviklingsprojekt.

3. Endelig vil vi pege på muligheden for at vende hele tankegangen fra noget negativt til noget positivt. I stedet for at lave projekter, der håndterer ulykker, kan man gøre det omvendte: Lave projekter, der drejer sig om klimaudvikling og ressourceanvendelse.

Vand er en ressource, som man med fordel kan anvende klogt i stedet for blot at skylle urensset ud i havnen. Anvendelse af denne ressource kan være i form af at bruge alt regnvand og dermed også skybrudsvand. Herved kan København foretage et decideret klimaspring:

1. Skybrudsrender i alle gader
2. Vandabsorberende overflader i alle gader
3. Underjordiske bassiner i alle gader til genbrug af skybrudsvand i fx toiletter
4. Arbejdet gennemføres i etaper, sådan at de mest udsatte gader først klimaudvikles, og de mest robuste gader sidst.

Spørgsmål:

Efter mødet den 16. september 2019 fik vi skriftlige svar fra Teknik- og Miljøforvaltningen på en længere række spørgsmål, som vi havde til projektet. Tak for det. Vi beder om, at svarene lægges ved dette høringssvar.

Derudover har vi yderligere spørgsmål:

1. Vil scenarium 4 med skakt og teknikhus med pumper kunne håndtere skybrudsvand fra det udsatte område omkring Vodroffsvej, Danas Plads og Danasvej?
2. Vil scenarium 4 kunne realiseres uden en realisering af et projekt for Bispeengen?

Det processuelle:

1. Teknik- og Miljøforvaltningen har forestået en omverdensinddragelse om projektet. Lokaludvalget havde

gerne deltaget i planlægningen og gennemførelsen af omverdensinddragelsen, idet borgerdialog jo er en opgave for lokaludvalgene.

Men nu var vi selv vært for et borgermøde den 18. september 2018, hvor Teknik- og Miljøforvaltningen holdt oplæg om de tre scenarier. Ca. 150-200 personer deltog, og mange måtte gå forgæves pga. af pladsmangel.

Dette for at sige, at vi ser frem til en beskrivelse i Forundersøgelsen af den metodiske proces, der ligger til grund for resultaterne af og konklusionerne på Teknik- og Miljøforvaltningens omverdensinddragelse.

2. Indre By Lokaludvalg anbefaler, at forvaltningerne italesætter skybrudssikring på en faglig og værdineutral måde og ikke prøver at fremme skybrudsprojekter under dække af, at de giver byrumforbedringer.
3. Indre By Lokaludvalg vil anbefale at en eventuel proces vedr. fredning / affredning / ændring af fredning håndteres i de lokale fredningsnævn.

Med venlig hilsen

Bent Lohmann,
formand

Notat

Svar til Indre By Lokaludvalg i forbindelse med dialogmøde

2. oktober 2019

Sagsnummer
2018-0323057

Dokumentnummer
2018-0323057-12

På baggrund af dialogmøde med Indre By lokaludvalg, den 16. september 2019 om det nye, fjerde scenarie, fremsendte Lokaludvalget følgende spørgsmål.

1. Hvordan fordeles udgifterne til skybrudsprojektet mellem Københavns Kommune og Frederiksberg Kommune og hvad er grundlaget for fordelingen af udgifterne mellem Københavns Kommune og Frederiksberg Kommune?
Kommunerne betaler det der alene vedrører byrummet. Forsyningerne betaler det der vedrører håndtering af Skybrudsvand. Ændringer i byrummet skal hovedsageligt finansieres af den kommune, som ejer det pågældende areal.
2. Kan teknikhuset, der i planerne foreslås lagt i Skt. Jørgens Sø i hjørnet ved Svineryggen/Kampmannsgade, lægges ind i volden langs Kampmannsgade med indgang fra det brede fortov? Eller ved Forum eller i Søparken ved Svineryggen?
Det skal undersøges nærmere i næste fase -Miljøkonsekvensvurderingen- ved hjælp af eksterne rådgivere.
3. Kan skybrudssystemet fra Bispeengen kobles sammen med systemet, der skal håndtere vand fra Indre Frederiksberg / Vodroffsvej?
Det er en del af det samme skybrudssystem
4. Findes der et hydraulisk kort, der gade for gade på Nørrebro viser hvor meget vand, der forventes at løbe fra hver gade under skybrud til skybrudssystemet? Kortet kan bruges til at vurdere, om der er mulighed for lokal vandopsamling og -afledning, ligesom det kan bruges til at vurdere potentialet for genanvendelse af regnvand i toiletter mv
Ja, i forbindelse med udarbejdelsen af Skybrudsplanen er der foretaget beregninger på et overordnet niveau. De kvalificeres i det igangværende Masterplan arbejde. Den forventes færdiggjort næste år.
5. Har man vurderet, i hvilken grad skybrudsvand fra Bispeengen, Nørrebro og Frederiksberg kan håndteres lokalt? Dette

Byens Fysik
Klimatilpasning Vest
Islands Brygge 37
Postboks 339
2300 København S

EAN-nummer
5798009809452

alternativ til et skybrudsprojekt vedr. Skt. Jørgens Sø bør beskrives i grundlaget for den kommende politiske proces – også selv om man måtte vurdere, at alternativet ikke er tilstrækkeligt..

Det igangværende arbejde med at undersøge mulighederne for omdannelse af Bispeengbuen afdækker til dels dette. Derudover er dette arbejde ligeledes en del af Masterplan arbejdet for vandoplandet, som forventes færdiggjort næste år.

6. Hvor meget vand kommer fra Bispeengen under skybrud og hvor meget vand løber til skybrudssystemet fra hhv. Nørrebro og Frederiksberg?

Bispeengbuen modtager ca. 37.000 m³ fra området nord for Bispeengbuen. De resterende ca. 26.000 m³ løber til hovedvandvejen nedstrøms for Bispeengbuen.

7. Hvilke muligheder er der for at anvende HOFORs eksisterende rørsystemer, bl.a. langs Skt. Jørgens Sø, til at håndtere skybrudsvand fra Bispeengen, Nørrebro og Frederiksberg?

HOFORs og Frederiksberg Forsynings eksisterende ledninger i oplandet er allerede i dag fuldt udnyttede under skybrud.

8. Kan der udarbejdes en cost benefit-analyse for skybrudsprojektet, som inddrager projektets påvirkning på grund- og ejendomsværdierne? Beregningen kan bruges til at vurdere, hvordan beskatningen af grund- og ejendomsværdier kan indregnes i finansieringen af projektet.

Nej, dette ligger uden for projektets opdrag.

9. Kan skybrudsvand fra Bispeengen ledes direkte til Svanemøllebugten? Det er den korteste vej til havet.

Det er undersøgt tidligere om Bispeengen kunne afledes til Svanemøllebugten. Det blev fravalgt pga. økonomi. Området nord for Bispeengbuen ved Bregnerødgade afvandes delvist til Svanemøllebugten i dag og bliver det i fremtiden i højere grad gennem Svanemøllertunnelen.

10. Kan der indarbejdes pumper i skybrudsprojekterne, så ingen af Søerne skal modtage skybrudsvand?

Pumper indgår i Skybrudsprojekter, der hvor det vurderes fornuftigt. Jeg forstår, ikke hvordan pumper skulle kunne medføre, at søerne ikke modtager skybrudsvand. Vil I uddybe spørgsmålet?

11. Hvad er til hinder for at åbne Ladegårdsåen på strækningen fra Bispeengen til Søerne?

Hovedsageligt anlægsøkonomi og trafikale forhold. Den daværende Teknik- og Miljøborgmester skrinlagde projektet pga. for høje anlægsomkostninger (5-10 mia. kr.). Det kræver en ny politisk beslutning, hvis projektet skal genoptages.

12. Kan en åben Ladegårdså håndtere skybrudsvand?
Det er pt. ikke forvaltningens vurdering

13. Hvem vil skulle vurdere og træffe afgørelse om en ansøgning om ændring af fredningen af Skt. Jørgens Sø til fordel for et skybrudsprojekt, der inddrager søen i et større eller mindre omfang?
Det er det uafhængige Fredningsnævn, som vil skulle tage stilling til en evt. ny fredning eller dispensation fra den eksisterende fredning i forbindelse med Skybrudsprojektet.

14. Man taler om byrumsforbedringer i forbindelse med skybrudsprojektet. Hvem er målgruppen for sådanne byrumsforbedringer?
Byrumsforbedringer i København er til glæde for Københavnerne. Mange interesser skal ofte håndteres i samme byrum -fx både tilgængelighed, klimatilpasning og rekreation.

15. Vil man i den videre politiske proces omtale forringelserne, som skybrudsprojektet og dets følgeprojekter (byrumsforbedringerne) har for andre borgere end de, der er målgruppe for byrumsforbedringerne?
Det er forvaltningernes ønske, at indarbejde byrumsændringerne i forbindelse med Skybrudsprojektet med størst mulig kvalitet. Det er for tidligt i projektudviklingen at vurdere om der i sidste ende vil være tale om forbedringer eller forringelser.

30. oktober 2019

Svar til Indre By Lokaludvalg i forbindelse med høringsvar fra 11. oktober 2019

1. Vil scenarium 4 med skakt og teknikhus med pumper kunne håndtere skybrudsvand fra det udsatte område omkring Vodroffsvej, Danas Plads og Danasvej?

Ja, scenarie 4 vil håndtere skybrudsvandet for vandoplandet sammen med de øvrige tiltag i Skybrudsplanen fra 2012.

2. Vil scenarium 4 kunne realiseres uden en realisering af et projekt for Bispeengen?

Ja, scenarie 4 vil kunne realiseres med og uden en løsning ved Bispeengen. Mængden af vand som evt. tilbageholdes ved Bispeengen vil have betydning for dimensioneringen af tunnelen under Åboulevarden (VEL 46/47) og dimensioneringen af scenarie 4.

15. orientering om skybrudsprojekt ved Skt. Jørgens Sø (2018-0152282)

Vesterbro Lokaludvalg orienteres om dialog med Teknik- og Miljøforvaltningen og Frederiksberg Kommune om skybrudsprojekt i Skt. Jørgens Sø.

Sagsfremstilling

Indstilling

Formanden foreslår,

1. at Vesterbro Lokaludvalg tager orienteringen om skybrudsprojektet i Skt. Jørgens Sø til efterretning.

Problemstilling

Vesterbro Lokaludvalg, primært repræsenteret ved formanden for TMU, har løbende været i dialog med Teknik og Miljøforvaltningen omkring skybrudsprojektet i Skt. Jørgens Sø. Sidste sommer blev lokaludvalget præsenteret for tre scenarier og lokaludvalget pegede på at man synes det kunne være fint at øge søens rekreative anvendelse i forbindelse med skybrudsprojektet. se evt. dagsordenspunkt 17 på det ordinære møde i juni 2018.

I slutningen af september blev TMU inviteret til et møde med Teknik- og Miljøforvaltningen og forvaltningen i Frederiksberg Kommune om et muligt 4 scenarie, ligesom det blev muligt at revidere den tidl. indmeldte holdning til skybrudprojektet.

Efter mødet, har TMU valgt at pege på scenarie 3, som det mest optimale. Det scenarie er det mindst indgribende i søen og dens omverden, da der etableres en pumpestation i det ene hjørne, som sænker vandet 45 cm. Dette scenarie er ligeledes det billigste at etablere. Alle fire scenarier løser samme mængde af vand m.v.

Vesterbro Lokaludvalg har således revideret holdningen vedr. skybrudsprojektet til:

Vesterbro Lokaludvalg vægter rekreative muligheder men også økonomi ift. skybrudsløsninger, der berører Sct. Jørgens Sø. Derfor vil Vesterbro Lokaludvalg pege på løsning 3 som den bedste. Vesterbro Lokaludvalg skal ikke undlade at gøre opmærksom på, at en ganske stor del af skybrudsløsninger væltes over på forbrugerne via taksterne, så også økonomiske overvejelser bør prioriteres.

Løsning

Vesterbro Lokaludvalg tager orienteringen til efterretning.

Beslutning

Indstillingen blev taget til efterretning.

DET KONGELIGE AKADEMI FOR DE SKØNNE KUNSTER
AKADEMIRAADET

Akademiraadets opgave er at fremme kunsten og rådgive staten i kunstneriske spørgsmål

Til
Københavns Kommune, Teknik- og Miljøudvalget
borgmesteren@tmf.kk.dk

Frederiksberg Kommune, Vej, Park og Miljø
VPM@frederiksberg.dk
byogmiljoeomraadet@frederiksberg.dk

Charlottenborg den 31. oktober 2018
(25.08 Sankt Jørgens Sø)

Udtalelse om ændringer af Sankt Jørgens Sø i forbindelse med skybrudssikring

Akademiraadet ønsker med denne udtalelse at forholde sig særdeles kritisk til de fremlagte scenarier for anvendelse af Sankt Jørgens Sø som en del af København og Frederiksbergs skybrudssikring.

Skybrudssikring af de tætte byområder i København og på Frederiksberg er en stor udfordring i disse år, og alle 'ledige' arealer står for skud. I mange tilfælde sikrer klimasikringsmidlerne en opgradering af mindre grønne områder og vejstrækninger; men vi ser også en bekymrende tendens til at velfungerende større grønne og blå rekreative arealer bringes i spil, hvor der ikke umiddelbart er en hverken rekreativ eller landskabsarkitektonisk gevinst forbundet med en omdannelse. Ligesom med placeringen af andre 'tekniske anlæg' i vores byområder, bør man tænke sig meget godt om, inden man ukritisk inddrager velfungerende offentlige rum til f.eks. regnvandshåndtering. Således også - og måske især - når det drejer sig om et så ikonisk sted som Søerne i København.

Søerne udgør en ikonisk landskabsstruktur i København, deres historie går tilbage til 1500-tallet, hvor de indgik i Københavns forsvarsværker og vandforsyning. De har igennem byens mangeårige voksevæk ligget tilbage som en 'landskabelig modstand' i den tætte by, hvor de nu tjener som en rekreativ pause, hvor man ser himlen og de omgivende træer og bygningers spejlinger. Som en stor flod spænder de på tværs og binder Østerbro sammen med Vesterbro på tværs af Nørrebro, indre by og Frederiksberg. Det er således et af de helt essentielle elementer i Københavns kulturhistoriske struktur, man her er inde at røre ved.

De tre foreslåede scenarier for omdannelse af Sankt Jørgens Sø til skybrudsbassin er alle problematiske i forhold til søernes ovennævnte *kvaliteter som en sammenhængende struktur på tværs af byen*.

Både scenarie 1 og 2 opererer med såvel at sænke vandstanden som at flytte Svineryggen og gøre Sankt Jørgens Sø smallere end de andre søer og således bryde kontinuiteten i søernes samlede forløb. Scenarie 3 sænker vandspejlet i den eksisterende sø – dette vil, udover at gå ud over søens naturtilstand, fjerne søens spejlende overflade fra kontakten med byen. Dette er netop et helt særligt træk ved søerne, deres høje vandstand, der giver en helt umiddelbart arkitektonisk forbindelse imellem by og vandspejl, imellem kultur og natur.

Rambøll skriver et sted, at de 3 scenarier giver mulighed for 'at skabe vand- og landskabsarkitektur i verdensklasse'. Dette er søerne allerede, man kan derimod frygte, at de igennem de foreslåede ændringer ikke mere vil være det.

Akademiraadet vil opfordre København og Frederiksberg kommuner til aktivt at undersøge alternative muligheder, før man begynder at ændre på det unikke landskabelige og byarkitektoniske træk, søerne udgør i København.

Med venlig hilsen
Akademiraadet

Milena Bonifacini
formand

E-mail: frederiksberg@dn.dk
kobenhavn@dn.dk

Dato: 15. november 2018

Til:
Københavns Kommune
Center for klimatilpasning
Islands Brygge
2300 Kbh. S

Skybrudsprojektet for Skt. Jørgens Sø.

De indre søer i København, Sortedams-, Peblinge- og Skt. Jørgen søerne er et af Københavns mest eksponerede områder. De har med sit brede søvglinsende bånd på tværs af brokvarterne nærmest ikonisk status for byen. Søerne passerer og bruges hver dag af 10.000 vis af københavnere og besøgende. Søerne er en vigtig rekreativ ressource, de er et vigtigt naturområde og de udgør en væsentlig del af byens kulturhistorie.

Søerne giver København en kvalitet, som vi skal værne. Det forpligter os til at finde løsninger på skybrudsudfordringerne, som ikke ødelægger den kvalitet. De forslag som Københavns og Frederiksberg kommune har udsendt til skybrudssikring lever efter vores opfattelse ikke op til den forpligtelse.

I de offentliggjorte scenarier indgår Skt. Jørgens Sø som forsinkelses- og opsamlingsbassin. Scenarie 1 og 2 betyder en kraftig sænkning af vandstanden i en eller begge Skt. Jørgens søerne og en sløjfning af Svineryggen. Scenarie 3 medfører kun en mindre vandstandssænkning og søernes form bevares stort set som i dag. Herudover skal der i alle tre scenarier etableres tekniske anlæg, pumper med videre, både indenfor og udenfor fredningens afgrænsning. Det er Danmarks Naturfredningsforening vurdering at scenarie 1 og scenarie 2 i er modstrid med den eksisterende frednings indhold og hensigt. Vi vurderer også, at indgrebene er for vidtgående til, at de kan gennemføres ved en dispensation fra fredningen. Scenarie 3 kan muligvis gennemføres på baggrund af en dispensation, men dette kan først vurderes, når der foreligger et mere gennemarbejdet projekt.

Det er helt afgørende at se søerne som et sammenhængende hele. Denne helhed vil blive ødelagt hvis scenarie 1 eller 2 bliver gennemført for Skt. Jørgens Sø.

Fredningen fastlægger, at Københavns Kommune er forpligtet til "at bevare søarealerne som sådanne og at bevare landarealerne som grønne områder og holde dem som sådanne". En fredning efter naturbeskyttelsesloven er permanent, den varer evigt, og kan kun ændres hvis der gennemføres en ny fredning. En ny fredning skal gennemføres og besluttes af fredningsnævnet og er en langvarig proces, som tager år at gennemføre.

Skybrudssikringen er nødvendig, men det er helt afgørende, at den gennemføres, så den ikke ødelægger væsentlige kvaliteter i byen. Det skal derfor findes løsninger, som ikke ødelægger de kvaliteter, som søerne giver København. Eventuelle indgreb i de fredede søer skal ske med størst mulig respekt for fredningen og på baggrund af grundige og sagligt funderede analyser af de muligheder der findes for at skybrudssikre Nørrebro og Frederiksberg. Det er også afgørende at konsekvenserne af de mulige indgreb vurderes.

-Hvilke alternativer findes der til at bruge Skt. Jørgens Sø som en del af skybrudsløsningen?

-Hvilke konsekvenser vil eventuelle indgreb i søerne have for vandmiljø og naturen?

-Hvilke konsekvenser har eventuelle indgreb for søernes rekreative værdi og for søerne som et af byens vigtigste byrum?

De tre scenarier, som på nuværende tidspunkt er offentliggjort giver ingen information om hvilke alternative muligheder, der har været undersøgt ligeså lidt, som der informeres om konsekvenserne de foreslåede indgreb har for natur og miljø mv.

Det er derfor DNS anbefaling, at der inden der træffes politisk beslutning om, hvordan skybrudssikringen skal ske i de berørte bydele bliver gennemført en åben og grundig offentlig proces. I den proces vil vi gerne se forslag til skybrudssikring, der sikrer de kvaliteter, som søerne har i dag – som et åbent og sammenhængende byrum. Vi har også brug for at kommunerne viser de teknisk mulige alternativer, der kan sikre det.

Ole Damsgaard
Formand for DN København

Niels Hartung Nielsen
Formand for DN Frederiksberg

Til teknik-og miljøborgmester Ninna Hedeager Olsen

13. oktober 2018

Skybrudssikring – Skt. Jørgens søerne

Kære Ninna

Københavns kommune har i sommeren 2018 fremlagt forslag til 3 scenarier for skybrudssikring omfattende de to Skt. Jørgens søer.

I scenarie 1 og 2 er der tale om at sænke vandstanden med 3 m.

I scenarie 3 er der tale om at sænke vandstanden med en ½ m samt opføre et par pumpestationer på vestsiden af søerne.

Forslagene har i sommeren 2018 været forelagt forskellige fora, blandt andet De grønne Råd for henholdsvis Frederiksberg og Københavns kommuner. Friluftsrådet er repræsenteret i begge råd og har derfor været til stede ved disse møder. Friluftsrådet har her tilkendegivet vores stærke bekymring over de forelagte scenariers store konsekvenser for disse to søer, men vil dog understrege, at vi selvfølgelig har fuld forståelse for det nødvendige i at gøre sig overvejelser om skybrudssikring – også selv om der her kun er tale om hundredeårs hændelser.

Friluftsrådets væsentlige bekymring er, at de to søers unikke flora og fauna ikke overlever en vandstandssænkning af de dimensioner, de 3 scenarier indebærer. Friluftsrådet så derfor gerne, at man søgte andre løsninger på problemet, men vil allerede nu tilkendegive at stående over for de 3 scenarier, er der kun et acceptabelt scenarie og det er scenarie 3, som alt andet lige er mindst indgribende og dermed har færrest konsekvenser for søerne.

Begrundelsen er, at de to Skt. Jørgens søer adskiller sig fuldstændigt fra de 3 andre søer, Peblingesøen og de to Sortedamssøer, som alle tre i dag fremstår som almindelige urbane ”bysøer” med skarpe granitkanter, ensartet, stereotyp randbevoksning (kastanjetræer) og et deraf følgende fattigt plante- og dyreliv. Skt. Jørgens søerne har derimod over mange år udviklet sig til en slags ”ægte natursøer” med en helt enestående selvgroet, vild og levende natur midt i København, - et åndehul, der er attraktivt for både københavnere og turister.

Skt. Jørgens søerne er omkranset af grønne, skrånende græsbrinker med en rig, vild, naturligt opstået flora med store vandkrævende ikoniske træer, som sine steder vokser/ligger langt ud i søerne. Derudover er der en lang række forskellige vandkrævende planter, herunder adskillige sivarter, iris og mange andre vandplanter. På brinkerne vokser skræpper, snerler, tidsler, og andre vilde blomstrende, fugtkrævende planter.

Denne diversitet betyder, at der i disse to søer er opstået et mangfoldigt dyreliv, som udover ad-

skillige fiskearter, rummer mange fuglearter som hejre, rørhøns, lappedykkere, blishøns, troldand og flere andre vandfugle. Disse arter finder ikke kun deres føde her, men også naturligt skjul for deres reder og afkom.

Gennem en meget lang årrække er der dermed opstået en helt enestående biodiversitet.

I scenarie 1 og 2 er der tale om at sænke vandstanden med 3 m. Det vil betyde, at alt liv omkring og i søerne, som vi kender det i dag, planter som dyreliv, vil forsvinde eller dø. Ingen af de store træer, nogle over 50 år gamle, vil kunne overleve denne sænkning. Resultatet vil blive et fattigt miljø, som kommunen, bevares, kan genplante og over tid, mange årtier, måske vil kunne opnå en middelmådig offentlig park på.

I scenarie 3 er der tale om en sænkning af vandstanden med ½ m. Dette scenarie er ikke helt uden negative konsekvenser, men dog mest skånsomt over for miljøet – også selv om man må acceptere et par pumpestationer på søernes vestsider.

Det er på den baggrund, at de fremlagte skybrudsplaner må vurderes, og der er ikke tvivl om, at de fremlagte 3 scenarier, specielt 1 og 2, vil have meget betydelige konsekvenser for søerne og det miljø, der er opstået omkring dem.

De københavnske søer, og det gælder ikke mindst Skt. Jørgens søerne, er et enestående frirum for mennesker i et stedse fattigere urbant miljø. Søerne bruges i dag af naturelskende gående og løbende københavnere og turister – der er stiltfærdigt samvær på parkbænkene, hvorfra dette enestående stykke bynatur nydes i fulde drag. Scenarierne 1 og 2 vil fuldstændigt fjerne grundlaget for denne brug af søerne – og København vil miste en stor attraktion.

Som sagt peger Friluftsrådet, ikke uden forbehold, derfor på løsning 3. Friluftsrådet er dog også bekendt med en tunnellosering, som betyder at vandet ledes gennem et stort rør under søerne, ligesom en fritlæggelse af Ladegårdsåen også har været på tale. Friluftsrådet vil derfor understrege, at man alene har koncentreret sig om de forelagte 3 ”overflade” scenarier – og ikke om andre mulige og måske mere acceptable løsninger.

Med venlig hilsen
På Friluftsrådets vegne

Flemming Hansen
Kredsbestyrelsesformand
Friluftsrådet København

Forskønnelsen

FORENINGEN HOVEDSTADENS FORSKØNNELSE · SIDEN 1885

København d. 16. oktober 2018

Forskønnelse: Bevar Skt. Jørgen Sø, som den er.

Foreningen Hovedstadens Forskønnelse advarer mod, at den helt særegne Skt. Jørgens Sø ændres radikalt i forbindelse med skybrudsberedskab. Søerne er et fredet byområde. Dem er der faktisk ikke ret mange af. Så man skal tænke sig meget grundigt om, før man ændrer på fredede områder. Det har vi gjort i Forskønnelsen. Det har ført os frem til, at vi må advare mod, at de radikale senarier med en total omkalfatring som en voldsom sænkelse af vandstanden og anlæg af en lavereliggende bredere søbred realiseres.

Forskønnelsen mener selvfølgelig, at der skal træffes de nødvendige beslutninger om anlæg til afledning af vand i forbindelse med de voldsomme skybrud, som klimaforandringerne indebærer.

Forskønnelsen ser med respekt og stor glæde på, at kommunerne i hovedstadsområdet, i forbindelse med etablering af anlæg til vandafledning rundt om i Hovedstaden, har det som et gennemgående princip, at det kan ske på en måde, der forskønner byen.

Når Forskønnelsen er imod de senarier Københavns og Frederiksberg kommune har fremlagt for Skt. Jørgens Sø, skyldes det, at netop Skt. Jørgen Sø er en helt unik lokalitet. Kranset af fantastiske selvgroede træer og en meget rigt fugleliv. Svineryggen og fredede bygninger. Et miljø, som der skal værnes om, frem for at der eksperimenteres med en nyanlagt søbred.

Det er Forskønnelsens opfattelse, at de forventede store vandmængder selvfølgelig må kunne afledes på anden vis. Måske med en større omkostning, men det er det værd, når der skal værnes omkring Skt. Jørgens Sø.

Jakob Lange

Formand

Til Københavns og Frederiksberg Kommuner

København, 24. september 2018

Vedr.: Sct. Jørgens Sø

Landsforeningen for Bygnings- og Landskabskultur har stor forståelse for Københavns og Frederiksberg Kommuner behov for at holde byens borgere og deres ejendomme fri for gener og skader ved skybrud.

Men vi har ingen forståelse for, at det skal gøres ved at forringe og forgrimme Sct. Jørgens Sø. Hvorfor tage hul på et af byens mest bevaringsværdige og højst skattede grønne områder, som tilmed er naturfredet og derfor bør være urørligt?

Alle disse smukke steder er en væsentlig del af Hovedstadens kulturhistorie, og alligevel sker det gang på gang, at kommunerne ikke respekterer vores fælles kulturarv.

De 3 scenarier, som er i høring, kan ikke bruges. Der bør arbejdes med helt andre metoder og med respekt for de kulturværdier, vi endnu har i behold i vores i Hovedstad.

Der skal nytænkning til, og udgangspunktet for de nye planer skal være bevaring af naturen og vor fælles kulturarv.

Anlægsudgifterne til sådanne tiltag bør stå i forhold til værdien af de særlige kulturværdier, som er i fare for at blive ødelagt. Der skal ikke kun sigtes mod den billigste løsning.

Ofte hører vi overborgmester Frank Jensen lovprise byens grønne og blå områder og fremhæve den store værdi, de er for hele Hovedstaden, for i næste øjeblik at godkende byggeri og ændringer, der kun kan betragtes som grove overgreb på den skønne natur, som netop bliver rost og fremhævet, som noget ganske særligt.

Naturen tilgiver ikke, at vi ignorerer den. Naturen er et følsomt gemyt og glemmer ikke, hvis vi skubber til den, den bliver væk for altid.

Det var en lykke for Hovedstaden, at Sortedamssøen, Peblingesøen og Sct. Jørgens Sø blev naturfredet i 1966. Fredningen pålægger Kommunen: *"at bevare søarealerne som sådanne og at bevare landarealerne som grønne områder og holde dem som sådanne"*.

Landsforeningen forventer derfor, at kommunerne ud fra de givne betingelser udarbejder projekterne til skybrudssikring i fuld respekt for den skete fredning.

Med venlig hilsen

Karen Margrethe Olsen
formand for Landsforeningen for Bygnings- og Landskabskultur

Afsender	Kommune	Type	Omhandler
Borger #1 Akademiraadet	Frederiksberg	Indsigelse Indsigelse	Fredet, oase Indsigelse mod alle scenarier
Andelsforeningen "Husfred"	Frederiksberg	Indsigelse	Fredet og enestående område
Borger #2	Ej oplyst	Indsigelse	Skandaløst, fredning, park = mudret, myggebefæstet, utryg sump
Borger #3	Ej oplyst	Indsigelse	Åbn Ladegårdsåen i stedet
Borger #4	Frederiksberg	Indsigelse	Enestående miljø, rigt fugleliv, venligt og socialt miljø
Borger #5	Ej oplyst	Kommentar	Hundegruppe der benytter området uden hensyn til andre. Mange cyklister.
Beboerforeningen Søfronten	Frederiksberg	Orientering	Henvendelse til by- og miljøudvalg
Borger #6	Virum	Indsigelse	Nedlæggelse af svineryggen, fredfyldt, historisk
Borger #7	Ej oplyst	Indsigelse	Ødelæggelse af Skt. Jørgens sø og svineryggen
Borger #8	Frederiksberg	Spørgsmål	Grundvandsstand omgrænsende ejendomme
Borger #8	Frederiksberg	Spørgsmål	Uddybende spørgsmål ift. koter
Borger #8	Frederiksberg	Spørgsmål	Lav vandstand - opfyldning Harrestrup Å, Illustration af arealer til scenarierne
Borger #8	Frederiksberg	Aktindsigt	Foranalyse materiale
Borger #8	Frederiksberg	Aktindsigt	Foranalyse materiale, specificering
Borger #8	Frederiksberg	Forespørgsel	Affotografering af skilte fra søpaviljonen
Borger #8	Frederiksberg	Kommentar	Materiale til politikere
Borger #9 og #10	Frederiksberg	Indsigelse	Et af få åndehuller, bevar træerne, alternativ løsning
Borger #11	Ej oplyst	Indsigelse	Natur- og kulturarv, alternative løsninger, Åboulevarden, Danas plads
Borger #11	Ej oplyst	Kommentar	Alternative løsninger
Borger #12	Frederiksberg	Indsigelse	for drastisk, dyre og planteliv, støj, alternative løsninger, såsom eks. tunnel

Danmarks Naturfredningsforening		Anbefaling og spørgsmål	Alternative løsninger, offentlig proces
Borger #13	Frederiksberg	Spørgsmål	
Borger #13	Frederiksberg	Indsigelse og afklaring	Oplyser om indsigelser fra diverse foreninger
Borger #13	Frederiksberg	Forespørgsel	m3 udledning til peblinge og Sortedams sø
Borger #13	Frederiksberg	Kommentar	Kommentar til analyse af omverdens-inddragelse
Borger #13	Frederiksberg	Forespørgsel	Tilsendelse af omverdens-inddragelse materiale
Borger #13	Frederiksberg	Kommentar	Kommentar til analyse af omverdens-inddragelse
Borger #14	Ej oplyst	Aktindsigt	Høringssvar
Borger #15	Ej oplyst	Indsigelse	Fredning, åbn Ladegårdsåen, bispeengen
Borger #16	Ej oplyst	Indsigelse	Smukt og enestående område
Borger #17	København	Indsigelse	Sænkning af vandstand, uerstatteligt bymiljø, fredning, bynatur
Borger #18	Ej oplyst	Kommentar/Ønske	Bispeengen og Ladegårds Å en del af skybrudssikring
Borger #19	København	Indsigelse	en oase, fugleliv
Fællesskabet om Skt. Jørgens Sø	Frederiksberg	Indsigelse og spørgsmål	Borgerhenvendelse Skybrudssikring i relation til søerne
Fællesskabet om Skt. Jørgens Sø	Frederiksberg	Spørgsmål	
Fællesskabet om Skt. Jørgens Sø	Frederiksberg	Kommentar	"Masterplan 3" (Alternativer)
Fællesskabet om Skt. Jørgens Sø	Frederiksberg	Kommentar	Til borgmesteren, alternative løsninger og vandmængder
Fællesskabet om Skt. Jørgens Sø	Frederiksberg	Kommentar	Omverdens-inddragelses metode
Borger #20 og #21	København og Frederiksberg	Forespørgsel	Data, præsentation og budget
Borger #22	Frederiksberg	Indsigelse	Kun ønsket tilbageføring af svineryggen (før cykelsti)
Borger #23	Frederiksberg	Indsigelse	Fredning, træer, fugle- og fiskeliv
Borger #24	Ej oplyst	Kommentar/Ønske	mangler rekreative perspektiv, udvikling af promenadestræk, Kbh mest signifikante byrum, landskabsrum
Borger #25	Ej oplyst	Spørgsmål	Fredning, nødvendighed og alternativer
Indre By Lokaludvalg	København	Rådhusbestilling	Ønsker møde om 4. scenarie.

Borger #26	Ej oplyst	Indsigelse	fredet, unik natur, fugle og dyreliv
Borger #27	København	Indsigelse	Bevar Skt. Jørgens sø som den er
Borger #28	Frederiksberg	Indsigelse	Bevar Skt. Jørgens sø som den er
Borger #29	Ej oplyst	Forespørgsel	Søernes areal
Borger #30	Ej oplyst	Spørgsmål	Afklarende jf. masterplan 2, tunnel og bassin
Borger #30 og # 31	Frederiksberg	Indsigelse	mod sc. 1 og 2. Fredning
Borger #32	Frederiksberg	Indsigelse	Ændring af sø og bevoksning omkring søen
Borger #33	Frederiksberg	Indsigelse	fred og idyl, ændring af visuel karakter, dyreliv i søerne
Borger #34	Ej oplyst	Indsigelse	Fredning, søareal, fritlægning af ladegårdsåen og tunnelløsning Bispeengbuen
Borger #35 og #36	Frederiksberg	Indsigelse	unik fredeligt åndehul, sc. 1 og 2 uacceptabelt, sc. 3 risiko for flora og fauna, ejerforhold svineryggen
Borger #37	Frederiksberg	Indsigelse	Svineryggen - kulturhistorie. Stedets ånd, særlig landskabelig struktur
Borger #38	Ej oplyst	Indsigelse	En del af Kbh historie, enestående natur, opgrader kloak
Borger #39	København	Indsigelse	mod park (sc.1 og 2). Attraktivt for trækfugle
Borger #40	Ej oplyst	Spørgsmål	Lovbestemmelser, konsekvenser, overvejelser, osv.
Borger #40		Kommentar og spørgsmål	vedr. brug af arkitekter i skybrudssikringen
Borger #41	Ej oplyst	Kommentar/Ønske	Bispeengen og Ladegårds Å en del af skybrudssikring
Borger #42	København	Indsigelse	Mod nuværende planer
Borger #43	København	Indsigelse	skandaløst indgriben
Borger #44	Ej oplyst	Spørgsmål	
Landsforeningen for Bygnings- og Landskabskultur		Indsigelse	Fælles kulturarv, fredning
Borger #45	Frederiksberg	Indsigelse	Alternativ løsning som ikke ødelægger søerne
Borger #46	Ej oplyst	Indsigelse	Ødelæggelse af oase ved sænkning af vandspejl. Særligt ro
Borger #47	Ej oplyst	Indsigelse	Ødelæggelse af fredet og særligt

Borger #48 og #49	København	Indsigelse	bevaringsværdigt område
Borger #50	Frederiksberg	Indsigelse	Alternative løsninger med mildere arkitektoniske konsekvenser
Borger #51	Ej oplyst	Indsigelse	Fredning, ødelægger oplevelsen af det sammenhængende søforløb
Borger #52	Frederiksberg	Indsigelse	naturskønt, byhistorisk, rør
Borger #53	Frederiksberg	Indsigelse	Sænkning af vandstand, omlægning af svineryggen, ejerforhold svingeryggens vestside (ekspropriation)
Borger #54	København	Indsigelse	for store ændringer i sc. 1 og 2, grundvand, ejerforhold svineryggen, alt. til afvandning af Vodroffsvej
Borger #55	Frederiksberg	Indsigelse	Fredet. Alternative løsninger
Borger #56	Frederiksberg	Indsigelse og spørgsmål	mod sc. 1 og 2, ikoniske søer. Fredning, støj
Borger #57	København	Indsigelse	Fredning, alternative løsninger, bla. Åboulevarden
Borger #58 og #59	Frederiksberg	Indsigelse	Dyre og planteliv, fredning
Borger #60	Ej oplyst	Indsigelse	Bevaringsværdig diversitet, fredet, alternative løsninger
Borger #61	Frederiksberg	Indsigelse	Fredning, åbn Ladegårdsåen, bispeengen
Borger #61	Frederiksberg	Spørgsmål	Fredet, bevaringsværdig, historiske rødder
Borger #61	Frederiksberg	Spørgsmål	m3 rekreative områder omkring søerne nu og potentielt
Borger #61	Frederiksberg	Kommentar	Hvorfor masterplan 1
Borger #62	Frederiksberg	Indsigelse	Kommentar vedrørende udarbejdelse af omverdens-inddragelse
Borger #13 og #63	Frederiksberg	Indsigelse og spørgsmål	mod sc. 1 og 2, støj - regulering virker ikke, kulturarv
Borger #64	Frederiksberg	Indsigelse	Scenarie 1 og 2 =likvidering, sikring af grænsende ejendomme
Borger #65	Frederiksberg	Indsigelse	Fredet, dyrbart
			Fredning, unikt historisk og elsket rekreativt område

Borger #66	Ej oplyst	Indsigelse	fredning,
Borger #67	København	Indsigelse	Rekreativt område, katastrofe for by, miljø og mennesker
Borger #68	Frederiksberg	Indsigelse	Bispeengen og Ladegårdsåen, fredede søer, grav Åboulevarden ned
Borger #69	Frederiksberg	Indsigelse	Mod alle klimatilpasningsplaner ang. Skt. Jørgens sø
Borger #70	Frederiksberg	Spørgsmål	Konsekvenser for dyreliv, forurenede vand, lugtgener
Borger #71	Ej oplyst	Indsigelse	Fredning, åbn Ladegårdsåen
Borger #72	Ej oplyst	Indsigelse	naturen, biotopen - åbn åen
Borger #73	Ej oplyst	Indsigelse	Kbh kultur, nerve, dna, fredfyldte og uberørte
Borger #74	Ej oplyst	Spørgsmål	Visualisering af scenarier, mangler eksisterende grønt - vildledende
Borger #75	Ej oplyst	Indsigelse	Svineryggen, fredning
Borger #76 og #77	Frederiksberg	Indsigelse	Reduktion af vandareal